

Povezujemo tačke
CONNECTING
THE DOTS

REAL LIFE STORIES / PRIČE IZ ŽIVOTA

FCD
FONDACIJA
CENTAR ZA
DEMOKRATIJU

B | T | D The Balkan Trust
for Democracy
A PROJECT OF THE GERMAN MARSHALL FUND

Norwegian Embassy
Belgrade

Povezujemo tačke

Uticaj reformi na socijalna prava na lokalnom nivou

Fondacija Centar za demokratiju se u okviru svog programskog portfolija kontinuirano bavi promocijom evropskih vrednosti i socio-ekonomskim razvojem zasnovanom na ljudskim pravima. Posebnu pažnju posvećuje ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima. Prava marginalizovanih grupa – mladih, žena, starijih i Roma su posebno važna za FCD.

Tokom 2020. uz podršku Balkanske fondacije za demokratiju i Norveške ambasade u Beogradu, kroz projekat Povezujemo tačke FCD doprinosi većoj vidljivosti delovanja i rezultata organizacija civilnog društva u lokalnim zajednicama. Kroz aktivnost Dobre prakse za sve, prikupljaju se priče, svedočanstva i reportaže o aktivnostima organizacija civilnog društva koje su doprinele boljitku lokalne zajednice, određene grupe u zajednici ili pojedinca, kako kroz borbu za određene programe i politike, tako i kroz konkretnu pomoć grupama ili pojedincima.

Povezujemo tačke

Cilj je da kroz priče i aktivnost iz svakodnevnog života građana razumemo bolje kakvi su uticaji javnih politika i reformi na socijalna prava i kvalitet života, i predstavimo neke uspešne i zanimljive primere u kojima sami građani vrše uticaje i kroz svoje akcije doprinose boljem životu u lokalnim zajednicama. Želimo da promovišemo ove aktivnosti i da ih predstavimo kao model koji se može replicirati.

REAL LIFE STORIES

Priče iz života

Povezujemo tačke

Priče iz
svakodnevnog
života građana kroz
prizmu aktivista
civilnog društva,
ispričali su nam

TIM 42 – LESKOVAC

UNIJA STUDENATA VRŠAC

ART APART – BEOGRAD

OMLADINSKA ORGANIZACIJA CENTAR E8 –
REFLEKTOR TEATAR – BEOGRAD

UŽIČKI CENTAR ZA LJUDSKA PRAVA I

DEMOKRATISU

Priče i svedočanstva odnosili su se na sledeće oblasti:

Zaposlenost,
tržište rada
i kvalitet rada

Obrazovanje

Ravnopravnost i
antidiskriminacija

Socijalno uključivanje
osetljivih
grupa

Socijalna
zaštita,
zdravlje,
bezbednost

TIM 42 – LESKOVAC

PROGRAM PODRŠKE U UČENJU U OSNOVNIM ŠKOLAMA U LESKOVCU

- Skoro 1300 stanovnika Leskovca straih 10 i više godina je nepismeno
- Postoji velika etnička neravnoteža u stopi napuštanja srednjeg ali i osnovnog školovanja
- U pitanju su romska deca i deca iz socijalno ugroženih porodica koja nemaju osnove za savladavanje gradiva ni pomoć i podršku u kući

- Cilj projekta je kreiranje servisa u lokalnoj zajednici kako bi se obezbedio pristup pravima i zadovoljile potrebe ranjivih društvenih grupa kroz praksu socijalne inkluzije usmeren ka deci kojoj je potrebna podrška na početku školovanja
- Angažovane su asistentkinje (učiteljice iz evidencije Nacionalne službe za zapošljavanje) koje daju časove individualno ili u manjim grupama i prate napredak svakog deteta;
- Asistentkinje su od dece dobile titulu “Učiteljice vežbalice”
- Deca dobijaju mogućnost da savladaju program, budu ravnopravni i uključeni u zajednicu svojih vršnjaka

UNIJA STUDENATA VRŠAC

UNIJADA – STARA PRIČA O NOVOM VOLONTERIZMU

- Unija studenata Vršac nastala sa željom da pokrene studentsku zajednicu u Vršcu i podrže njihovo aktivno učešće u društvenom životu
- Kao grad košarke, Vršac je usmeren na sport te je prvo organizovan turnir u basketu, a zatim su uključene i druge discipline poput stonog tenisa i odbojke na pesku pa je tako nastala Vršачka Ulična Olimpijada

FCD
B | T | D
Norwegian Embassy

FCD
B | T | D
Norwegian Embassy
Vršac

- Olimpijada je vrlo brzo uključila druge marginalizovane grupe, a najbolja saradnja je ostvarena sa udruženjem paraplegičara i kvadriplegičara Parakvad
- Unijada je nastala kada je mreža proširena na srednjoškolce i uz stvaranje velike baze volontera.
- Na taj način, mladi su uključeni u aktivnosti važnim za njihovo zdravlje, kvalitetno okruženja i stvaranje zajedništva.
- Aktivnosti su proširene na radionice, edukacije i humanitarni rad.
- Danas, baza volontera Unijade učestvuje u organizaciji čitavog niza događaja u Vršcu.
- Ostvarena je saradnja sa lokalnom samoupravom i privatnim sektorom.
- U kontekstu pandemije, Unijada je počela da kreira onlajn sadržaje sa ciljem da se pomogne ljudima da brinu o svom psihičkom i fizičkom zdravlju, kroz obrazovanje o kreiranju digitalnih sadržaja čak i u uslovima fizičke izolacije.

ART APARAT, BEOGRAD

SVI UGLAS! – RASPEVANO SVRATIŠTE

- Romska deca su diskriminisana, marginalizovana i isključena iz sistema obrazovanja
- Komunikacija romske dece izvan i unutar svoje zajednice nedovoljno je razvijena - bez identifikacije sa sopstvenom kulturom
- Raspevano Svrtište je projekat koji kroz muziku želi da podstakne pozitivnu promenu u zajednici, nastao nakon godinu dana volonterskog druženja sa decom iz Svrtišta
- Posvećen je romskoj deci koja žive i rade na ulici i trpe radnu eksploataciju

- Pored hora, ovaj projekat motiviše decu na učenje, razvija njihovo samopouzdanje, pomaže u razvijanju različitih veština i pomaže izgradnji boljeg i pravednijeg društva
- Najveći zaokret bio je i prelazak na koncept otvorenog hora, pozivanjem svih da se priključe i pevaju i upoznaju romsku kulturu
- Romska deca su tako postala „domaćini hora“
- Ovo iskustvo uspešno se primenjuje i u radu drugih osetljivih grupa, kao što su pripadnici izbegličke populacije, stariji, mladi u riziku i svi oni koji su izloženi isključenosti i izolovanosti.
- Ovaj projekat pokazao je koliko je velika moć direktnog povezivanja grupa koje su u društvu udaljene.

<https://artaparatorg>

<https://www.youtube.com/watch?v=14jiSzBteg>

<https://www.youtube.com/watch?v=T3NhLUmhT9s&t=27s>

OMLADINSKA ORGANIZACIJA CENTAR E8 – REFLEKTOR TEATAR – BEOGRAD

POZORIŠTE KAO OMLADINSKI RAD

- Cilj projekta je političko opismenjavanje i osnaživanje mladih, kako bi preuzeli aktivnu ulogu u društvu i osvestili ličnu, građansku odgovornost za zajednicu i procese kroz koje ona prolazi
- Reflektor teatar osnovan je od strane omladinske organizacije Centar E8
- Reflektor teatar danas okuplja više od 50 mladih umetnika, producenata, aktivista i radnika u kulturi

- Vrednosti na kojima se temelji rad organizacije su: rodna ravnopravnost, nenasilje, antifašizam, medijska pismenost, sprečavanje ekstremizma, borba protiv korupcije i svih oblika diktature
- Kontinuirano se neguje odnos prema publici, koja se ne tretira samo kao skup slučajnih gledalaca, već kao zajednica koja deli iste vrednosti
- Metod pozorišta kao rada sa mladima nije zatvoren, baziran je na kolektivnom autorstvu, edukaciji i društvenom angažmanu.
- Procesi rada traju od 6 meseci do godinu dana i uključuju: prikupljanje podataka, analizu tekstova, predavanja, radionice, tribine, projekcije filmova.

<http://e8.org.rs/>

<http://reflektorteatar.rs/>

UŽIČKI CENTAR ZA LJUDSKA PRAVA I DEMOKRATIJU

MEĐUSEKTORSKA AKCIJA ZA MLADE U TURIZMU

- Projekat je namenjen zapošljavanju mladih i unapređenju turističkih usluga u Zlatiborskom okrugu.
- Analizirane su lokalne politike zapošljavanja, na osnovu kojih se došlo do zaključka da ne postoje lokalni program podrške neformalnom stručnom usavršavanju nezaposlenih.
- Takođe je ustanovljeno da postoji značajan broj mladih koji nisu u evidenciji Nacionalne službe za zapošljavanje, a teško dolaze do posla.

- Projekat je realizovao radnu praksu za deficitarna zanimanja
- U proces su uključeni i poslodavci koji su na ovaj način došli do neophodne radne snage, a mladi do stalnog posla. Ostvareno je partnerstvo sa Ekonomskom školom u Užicu, Hotelom “Zlatiborska noć” i lokalnom televizijom TV5 Užice.
- Sledeći korak koji proističe iz projekta je formiranje inovativnog Centra za usavršavanje radnika u turizmu koji bi korisnicima ponudio akreditovane programe obuke i radne prakse.
- Tokom realizacije programa zaposlilo se 7 mladih ljudi kod poslodavaca uključenih u projekat, troje je nastavilo sa školovanjem, a dve su pokrenule sopstveni biznis u oblasti turizma.

Povezujemo tačke

CONNECTING THE DOTS

Ovo je autorski tekst koji izražava stavove autora i ne predstavlja mišljenje ni Balkanskog fonda za demokratiju niti Ambasade Kraljevine Norveške u Beogradu. Tekst je napisan u okviru projekta koji se realizuje uz finansijsku pomoć Balkanskog fonda za demokratiju Nemačkog Maršalovog fonda SAD (Balkan Trust for Democracy of the German Marshall Fund of the U.S.- BTD) i Ambasade Kraljevine Norveške u Beogradu.